

07 ביולי 2025
י' תמוז התשפ"ה

לכבוד
ח"כ אברהם בצלאל
יו"ר הוועדה המיוחדת לצמצום פערים חברתיים בפריפריה
הכנסת
שלום רב,

הנידון: שירותי רדיו בעתות חירום בפריפריה לחברה החרדית והערבית

בשם לובי 99 (חל"צ) אנו פונים לוועדה לקראת הדיון בנושא היעדר שירותי רדיו בעתות חירום בפריפריה לחברה החרדית והערבית. אין ספק כי גם קבוצות מיעוט זכאיות לשירותי התרעות המתאימים לאורח חייהם. יחד עם זאת, בענייננו, עולה ספק האם מדובר בקושי ממשי והאם אין המדובר בניצול ציני של המלחמה כדי לקדם מהלך שנוי במחלוקת, בניגוד לעקרונות חוקתיים ומינהליים. ממילא, כל שינוי רגולטורי בתחום זה חייב להיעשות על-פי חוק, במכרז שיוויוני ולהיבחן בקפידה נוכח השלכותיו הרחבות על שוק התקשורת בישראל, והכל כמפורט להלן:

1. התרעות פיקוד העורף מצילות חיים. אין ספק כי נדרש לאפשר לכל הציבור בישראל, לרבות אוכלוסיות שאינן דוברות את השפה העברית או בעלות מאפיינים ייחודיים, קבוצות מיעוט וכיוצא"ב – לקבל התרעות בצורה אפקטיבית ויעילה. אך לצערנו, מהתנהלותו של שר התקשורת מהיום בו נכנס לתפקיד – עולה כי לא בכך עסקינן, וכי אין מדובר אלא בניצול ציני של מצב החירום ושל תקופת המלחמה, לקידום מהלכים בהם מעוניין השר בלי קשר, משיקולים אחרים ובאופן שאינו עולה בקנה אחד עם החוק ועם עקרונות חוקתיים ומינהליים. לא רק זאת, נראה כי גם לגופם של דברים, אין במהלך זה כדי לקדם את הביטחון של קבוצות אלו, ונבהיר.
2. עם כניסתו לתפקיד, הצהיר שר התקשורת כי בכוונתו לקדם פתיחה של תחנות הרדיו האזוריות לשידורים ארציים.¹ בין היתר, עוד ב-05.07.2023, טען בראיון בגלי ישראל כי "רדיו גלי ישראל יוכל להיות משודר בכל רחבי הארץ בלי הגבלה של רדיו אזורי יותר".²
3. לאחר מכן, עם פתיחת מלחמת "חרבות ברזל", נראה כי החליט השר להשתמש במצב החירום על מנת לקדם מהלך זה. הסנונית הראשונה היא פרסום תזכיר חוק להרחבת שידור רדיו אזורי מחוץ לאזור הזיכיון, עוד בנובמבר 2023.³ המהלך זכה לביקורת ולהתנגדות רבה, לרבות של גורמי המקצוע, ביניהם רשות התחרות, שהבהירה כי "האפשרות להקצאת רישיונות שידור מוגבלת על פי היצע התדרים המאפשרים שידור, שהוא משאב ציבורי מוגבל. משכך, דרך המלך להקצאת משאב זה היא באמצעות מכרז פתוח אשר יאפשר לכל המעוניין, בכפוף לעמידה בתנאי סף שנדרשים, להשתתף. הקצאת משאב ציבורי מוגבל שלא בדרך של מכרז פתוח עלולה להביא לפגיעה תחרותית, הן בנוגע לתחרות בתוך תהליכי המכרז והן בנוגע לתחרות שתתקיים בתחום שידורי הרדיו".
4. לאחר שמהלך זה לא צלח, הוגשו מספר הצעות חוק פרטיות שנועדו לאפשר לתחנות הרדיו האזורי לחרוג מאזורי השידור שלהן ולשדר עד לתפוצה ארצית.⁴ גם מהלך זה לא התקדם.

¹ שר התקשורת מציג מהפכה בתחום השידורים מיום 25.07.2023 באתר משרד התקשורת, [כאן](#).
² ציוץ של "גלי ישראל" מיום 05.07.2023, רשת X, [כאן](#).
³ תזכיר חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו (הוראת שעה – חרבות ברזל) (הרחבת שידור רדיו אזורי מחוץ לאזור הזיכיון הקיים), התשפ"ד–2023, אתר החקיקה הממשלתי, [כאן](#).
⁴ למשל, הצעת חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו (תיקון – הרחבת המגוון בשידורי הרדיו), התשפ"ד – 2024.

5. והנה, ביום ה-13 ביוני 2025, נפתח מבצע "עם כלביא", שבמסגרתו התקיים עימות ישיר בין ישראל לאיראן, שכלל ריבוי התרעות ואזעקות בכל רחבי הארץ בשל מתקפות טילים חוזרות ונשנות. ביום ה-17 יוני 2025 פנה שר התקשורת למועצת הרשות השנייה⁵ בבקשה לאשר לתחנות הרדיו החרדיות והערביות לשדר מחוץ לאזורי הזיכיון שלהן, בטענה כי הדבר נדרש לצורך מענה לאוכלוסיות אלו בפריפריה בעתות חירום. ביום 19 ליוני 2025, החליטה מועצת הרשות השנייה, בניגוד לעמדת היועץ המשפטי שלה, להתיר לתחנות החרדיות לשדר מחוץ לאזור זיכיון למשך 30 יום או עד תום מצב החירום. כן נקבע כי היתר דומה יינתן לתחנות אשאמס ונאס, ככל שתתקבל התייחסות מתאימה מפיקוד העורף.⁶
6. בתאריך 22 ביוני שלח היועץ המשפטי של הרשות השנייה מכתב נוסף לרשות השנייה, ובה הבהיר כי החלטת המועצה נעדרת סמכות ואין לה תוקף. בין היתר ציין כי בקשת השר לא לוותה בחוות דעת ביטחונית מקצועית של פיקוד העורף התומכת בצורך זה. לדבריו, נמסר למועצה בצורה ברורה כי עמדת פיקוד העורף נמצאת בבחינה מחודשת על ידי גורמי המקצוע, ולא התקבלה לגביה עמדה עדכנית.⁷ זאת ועוד, לטענתו גם דבריו של רס"ן (מיל') דני כהן, מסביר פיקוד העורף לציבור החרדי – שעל דבריו כפי שנאמרו בראיון, הסתמך השר בפנייתו לרשות השנייה – אינם מהווים חוות דעת ביטחונית רשמית אלא התייחסות כללית בלבד. משכך, הבקשה אינה נשענת על תשתית מקצועית מספקת המצביעה על צורך ביטחוני ממשי במהלך.
7. נוסף על כך, מלכתחילה גם תוכן העמדה שהוצג התייחס לצורך נקודתי בלבד: שידורי "הגל השקט" במהלך שבתות וחגים, ולא במהלך השבוע. כפי שצוין במכתב היועץ המשפטי לרשות, לא הוצגה כל הנמקה מקצועית המצביעה על צורך ביטחוני בהרחבת השידורים בכל ימות השבוע.⁸
8. מהאמור עולה כי למעשה מדובר בניסיונות חוזרים ונשנים לקדם מהלך שנוי במחלוקת, תוך הישענות על חוות דעת ביטחונית חלקיות ושאינן עדכניות. לא רק זאת, גם אם יוכר צורך ביטחוני מסוים, הרי שגם לשיטת גורמי המקצוע, הוא מצומצם לשבתות וחגים בלבד, ולמעשה, גם לצורך המוגבל בשידורי "הגל השקט" בשבתות וחגים, אין כל הכרח בהרחבת אזורי הזיכיון של תחנות הרדיו האזוריות – שכן תחנות תאגיד השידור הציבורי מספקות לכך מענה בפריסה ארצית מלאה: תחנת 'מכאן' מעניקה שידורים ייעודיים בשפה הערבית ותחנת 'כאן מורשת' פועלת ומספקת מענה לציבור שומר דת ומסורת, כולל שידורים של "הגל השקט" בשבתות וחגים.
9. מהדברים עולה כי כבר **כיום קיימת תשתית שידור ארצית זמינה ומוסדרת לצורך זה**, ואין כל הצדקה רגולטורית או ביטחונית להרחיב את אזורי הזיכיון של תחנות פרטיות, לשם מענה שמסופק על ידי גופי השידור הציבורי.
10. עוד נדגיש כי על פניו, דווקא המודל של רדיו אזורי, המשרת איזור יחסית ממוקד, יכול להתאים יותר להעברת הודעת של פיקוד העורף שהן מלכתחילה ממוקדות לפי איזורים. דווקא הרחבת שידוריהן לפריסה ארצית **עולה לזרוע אי סדר ובלבול בעתות חירום**, שכן מאזינים עלולים לשמוע התרעות והנחיות שאינן רלוונטיות לאזור מגוריהם.
11. מכל מקום, נזכיר כי תדרי הרדיו הם משאב ציבורי מוגבל, שהקצאתו מחייבת הליך תחרותי, שוויוני ושקוף – כפי שכתוב בחוק הרשות השנייה.⁹ מתן אפשרות לתחנות הרדיו האזוריות לשדר מחוץ לאזור

⁵ פניית השר למועצת הרשות השנייה, כאן.

⁶ פרוטוקול ישיבת מועצה מס' 79 מיום 19.06.25, החלטה מס' 1, אתר הרשות השנייה, כאן.

⁷ מכתב הלשכה המשפטית של הרשות השנייה מיום 22.06.2025, סעיפים 2 ו-4.

⁸ שם, סעיף 6.

⁹ חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, תש"ן-1990, סעיף 38.

הזיכיון, ללא מכרז וללא בחינת חלופות, מהווה פגיעה חמורה בעיקרון השוויון ובחופש העיסוק – כפי שכבר נפסק בערכאות.¹⁰ מתן הטבה רגולטורית לגורם מסוים בשוק, ללא אפשרות שווה למתחרים להתמודד עליה, היא פגיעה בזכות לחופש תחרות ולחופש עיסוק, במיוחד כאשר מדובר במשאב ציבורי שהמדינה מחויבת לנהל לטובת הציבור כולו, ולא לצורך קידום אינטרסים פרטיים של בעלי תחנות רדיו.

12. ככל שהשר סבור כי יש לשנות את מודל השידורים של הרדיו האיזורי – הדבר צריך להיעשות באופן מסודר, לאחר עבודת מטה מסודרת, ולא במהלך חפז ובלתי מבוקר המנצל את תקופת החירום לקידום אינטרסים כלכליים פרטיים על חשבון הציבור.

בברכה,



בעז אקרמן
לוביסט ציבורי



עו"ד זהר אלטמן-רפאל
מנהלת תחום ממשלה

¹⁰ בג"ץ 1030/99 אורון ואחרים נגד יו"ר הכנסת דן תיכון ואחרים, כאן.